METROPOOLREGIO
ROTTERDAM DEN HAAG

Postbus 21012
3001 AA Rotterdam

Telefoon 088 5445 100
E-mail: informatie@mrdh.nl
Internet: www.mrdh.nl

KvK nummer: 62288024
Bankrekeningnummer
NL96 BNGH 0285 1651 43

contactpersoon
J.W. Wassens

e-mail
j.wassens@mrdh.nl

telefoonnummer
06 11437672

Aan de raden van de 21 gemeenten in de Metropoolregio Rotterdam Den Haag

Verzonden per e-mail

Datum
5 juli 2024
Onderwerp
Aanbieding factbased onderzoek evaluatie Gemeenschappelijke Regeling Metropoolregio Rotterdam Den Haag

uw kenmerk

ons kenmerk
112214
aantal bijlage(n)

Geachte raadsleden,

In november 2023 zijn we gestart met de eerste fase van de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Een op feiten gebaseerd onderzoek met als doel inzichtelijk te maken of de doelen die we met elkaar in 2014 hebben gesteld, zijn behaald. En nog meer dan dat, inzichtelijk maken hoe de samenwerking binnen de Gemeenschappelijke Regeling zich de afgelopen jaren heeft ontwikkeld. Aan Berenschot is gevraagd een onafhankelijk onderzoek te doen, om daarmee een goede basis te leggen voor een gesprek over de verdere ontwikkeling van samenwerking binnen de Metropoolregio Rotterdam Den Haag. Met deze brief bieden wij u het rapport aan, in combinatie met een voorstel voor de tweede fase van de evaluatie van de Gemeenschappelijke Regeling.

10 jaar MRDH
De afgelopen 10 jaar heeft de MRDH zich ontwikkeld van een nieuwe, zoekende samenwerking naar een stabiele speler in de netwerken op het gebied van verkeer en vervoer en economisch vestigingsklimaat. Waar de eerste vijf jaar in het teken stonden van de opbouw van de samenwerking en de bijbehorende werkorganisatie, zijn de afgelopen jaren belangrijke resultaten behaald. Het onderzoek van Berenschot laat dat ook duidelijk zien.

Met twee tussenevaluaties en onderzoeken van de rekenkamers van de gemeenten Rotterdam en Den Haag is de afgelopen jaren op allerlei manieren geïnvesteerd in de inhoudelijke koers en de daarbij behorende samenwerking. Investeringen op inhoud (een nieuwe Strategische Agenda met een uitnodigend en verbindend proces en nieuwe visies op het gebied van de twee pijlers van de MRDH) en investeringen op bestuurlijke samenwerking (versterking van de positie en betrokkenheid van de raden). Sommige investeringen renderen nog niet maximaal en dat geeft ruimte voor versterking. In vergelijking met andere Gemeenschappelijke Regelingen is veel aandacht voor betrokkenheid van gemeenteraden bij deze Gemeenschappelijke Regeling. Tegelijkertijd loopt wat er feitelijk op die betrokkenheid geregeld is niet synchroon met de beleving daarvan. Vanuit deze context hebben wij het rapport van Berenschot met grote belangstelling gelezen.

Hoofdlijn factbased onderzoek: samenwerking binnen de MRDH heeft meerwaarde
Het onderzoek laat zien dat de samenwerking binnen de MRDH bestaanswaarde en meerwaarde heeft, zowel op Verkeer en Vervoer als op Economisch Vestigingsklimaat. In tien jaar zijn vanuit

collectieve kracht van de 21 gemeenten volop activiteiten ontplooid en zijn binnen de beide pijlers veel resultaten geboekt. Opmerking daarbij is dat niet alle doelstellingen zoals die in 2014 zijn benoemd zijn behaald, met uiteenlopende verklaringen. Zo waren sommige doelstellingen dusdanig ambitieus geformuleerd dat ze nooit haalbaar waren, niet solitair vanuit alleen MRDH bereikt kunnen worden, dan wel afhankelijkheden kennen. Tenslotte heeft Corona veel impact gehad op de haalbaarheid van de doelstellingen.

Aanvullend op de hoofdlijn trekt Berenschot de volgende conclusies:

- Verkeer en vervoer: Er is op dit beleidsterrein veel gepresteerd binnen een woelige context. Grote versterkingen in het netwerk zoals de E-lijn en de Hoekse Lijn worden gewaardeerd, net als de prominente rol van MRDH in de MIRT-investeringen zoals de Oude Lijn, de Oeververbinding Rotterdam en de CID-Binckhorst. De rol van de MRDH tijdens de Coronaperiode wordt gewaardeerd en is van belang geweest. De MRDH heeft daarnaast een bijdrage geleverd aan een samenhangend verkeer en vervoersnetwerk, de samenwerking wordt zeer gewaardeerd. Het zicht op het dagelijks werk dat binnen deze pijler wordt verricht, is beperkter. Tegelijkertijd constateert Berenschot dat sommige ambities soms te groot zijn gebleken (bijvoorbeeld verkeersveiligheid en kwaliteit van stations).
- Economisch vestigingsklimaat: Ook binnen deze pijler zijn herkenbare resultaten geboekt en is een bijdrage geleverd aan de economische vernieuwing van de regio. De samenwerking binnen deze pijler wordt gewaardeerd. Tegelijkertijd stelt Berenschot vast dat de impact van de MRDH op het economisch vestigingsklimaat en de concurrentiepositie beperkt is. Oorzaken zijn een onvoldoende collectief gedeelde visie en een nadruk op de operationele kant (bijvoorbeeld via de bijdrageregeling. Berenschot stelt ook vast dat met de nieuwe Strategische Agenda – waarin meer focus is aangebracht - eerste stappen zijn gezet om hier een antwoord op te geven alsook met het besluit van de Bestuurscommissie Economisch Vestigingsklimaat op 3 juli 2024 om te komen tot een economische visie.
- Democratische legitimiteit: Berenschot stelt vast dat de samenwerking binnen de MRDH in formele zin sterk is gelegitimeerd, op zichzelf en in vergelijking met andere gemeenschappelijke regelingen en samenwerkingsverbanden. Dit komt tot uitdrukking in de veelheid aan onderwerpen waarop zienswijzen kunnen worden ingediend, het belang wat door het Algemeen Bestuur en de Bestuurscommissies wordt gehecht aan advisering van de Adviescommissies en de instrumenten die gemeenteraden hebben om bij te sturen. Tegelijkertijd concludeert Berenschot ook dat de ervaren legitimiteit (op onderdelen) beperkt is. Hier zit dus een duidelijke discrepantie tussen. Een andere conclusie is dat participatie en het betrekken van andere partners punten van aandacht zijn. Rondom de mobiliteitsvisie wordt een pilot op het gebied van participatie vormgegeven.
- Organisatie en samenwerking: De samenwerking binnen de MRDH heeft zich sterk ontwikkeld en het daarbij behorende besluitvormingsproces werkt naar behoren. Tegelijkertijd is er geen sprake van een lichte, effectieve en efficiënte samenwerking (zoals ooit beoogd bij de oprichting van de MRDH). Gelet op de grote belangen, behoeften van gremia en publieke middelen (>€ 600 miljoen/jaar) geeft Berenschot aan dat dit daarom verklaarbaar is. De ambtelijke organisatie is ondersteunend aan de samenwerking en wordt door de 21 gemeenten en partners zeer gewaardeerd. Berenschot constateert ook dat het belangrijk is dat de wensen en de geuite ambities van het bestuur en de beschikbare ambtelijke capaciteit niet altijd in balans zijn.

Brede dialoog over de verdere ontwikkeling van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag
Het plan van aanpak beschrijft de stappen voor de evaluatie en doorontwikkeling van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag (MRDH) na fase 1. Het Algemeen Bestuur wil een brede dialoog organiseren om de conclusies van Berenschot te vertalen naar concrete voorstellen. Er zijn drie werksporen voorgesteld:

1. Drie regionale werksessies waarin generieke thema's met raadsleden, wethouders en burgemeesters worden besproken. De focus ligt daarbij op regionale samenwerking (verkeer en vervoer, economisch vestigingsklimaat), raadsbetrokkenheid en participatie. De bijeenkomsten vinden plaats in september/begin oktober, de inhoud van de sessies wordt gebaseerd op input uit fase 1 en Berenschot-rapportage. Voorafgaand aan de werksessies krijgen gemeenten notities om input op te halen. Deze aanpak zorgt voor zowel overkoepelende als specifieke gesprekken over de doorontwikkeling van de MRDH.
2. Bezoeken aan gemeenteraden waarin specifiek aandacht wordt besteed aan gemeentelijke aandachtspunten, met gerichte gesprekken over doorontwikkeling van de Gemeenschappelijke Regeling. De resultaten worden opgenomen in de rapportage voor het Algemeen Bestuur in december.
3. Ambtelijk werkspoor gericht op het versterken van de ambtelijke samenwerking en aansluiting met bestuurlijke processen. Hierin bespreken we mogelijke verbeteringen in de werkwijze van MRDH en de gemeenten.

De uitkomsten van deze werksporen wordt vertaald naar concrete voorstellen voor de doorontwikkeling van de MRDH. De planning is erop gericht dat het Algemeen Bestuur de resultaten van fase 1 en 2 op 6 december 2024 vrijgeeft voor zienswijzen, waarna de evaluatie in april 2025 kan worden vastgesteld.

Betrokkenheid van gemeenteraden
Op 28 augustus vindt een eerste bespreking plaats van de stukken in de Adviescommissies. In deze bespreking wordt ruimte gegeven voor reflecties op het rapport van Berenschot én is ruimte voor eerste reflecties op de aanpak en thema's van fase 2. Daarna wordt, op verzoek van de Adviescommissies, op 11 september een extra vergadering ingepland, waardoor leden van de Adviescommissies ruimere mogelijkheid geeft om na het zomerreces afstemming met u te zoeken over de aanpak en thema's van fase 2, waarop zij dan adviseren. Op 13 september stelt het Algemeen Bestuur de definitieve aanpak van fase 2 vast.

Direct hierna vinden de regionale werksessies plaats en worden de raadsbezoeken ingepland. Daarna start, wanneer het Algemeen Bestuur in december vaststelt op welke wijze zij met de aanbevelingen van het rapport Berenschot en uitkomsten fase 2 willen omgaan, een zienswijzeprocedure. Raadsleden zijn daarmee op drie momenten actief betrokken en in positie.

Afsluitend
Al met al stellen we vast dat er forse stappen gezet zijn in de regionale samenwerking, met mooie resultaten waar we trots op mogen zijn. Tegelijkertijd zijn er nog volop mogelijkheden en uitdagingen. In de volgende fase van de evaluatie willen we deze met visie en lef oppakken, zodat we met elkaar en voor elkaar blijven werken aan meer welvaart én welzijn voor de mensen die in de metropoolregio Rotterdam Den Haag wonen, werken en leven. We willen dat iedereen mee kan doen in de samenleving en kansen bieden voor ál onze inwoners. Het grootste kapitaal van onze regio zijn de mensen die hier wonen, werken en leven. Daar doen we het voor!

Het algemeen bestuur van de Metropoolregio Rotterdam Den Haag,

mw. C. Mourik,
secretaris

J.H.C. van Zanen,
voorzitter